

Klimatrusselen er ikke så farlig som miljøbevegelsen i flere år har forsøkt å skremme oss til å tro. Den er langt farligere.

Apokalypse snart

Tittelen er en omskrivning av navnet på en episk film fra 1979, om amerikanernes krigføring i Vietnam. Regissert av Francis Ford Coppola gir den en nådeløs skildring av krigens brutalitet og ondskap. De sterke inntrykkene spiller opp mot filmens tittel, og følelsen av at undergangen - apokalypsen - for alle involverte kan komme når som helst.

Klimakrisen oppleves ikke som så akutt. Kanskje er det derfor den ikke engasjerer.

I alle fall er det stillheten som har preget opinionen både her hjemme og i det store utland etter sist helgs klimatoppmøte i Qatar. Til tross for at det ble nok et toppmøte som nok en gang endte i formuleringer om at eventuelle utslippskutt skyves til fremtidige toppmøter.

Kanskje er vi som vanlige innbyggere lei. Kanskje føler vi oss maktesløse overfor problemer som er så store og så komplekse at verken vi eller andre vet hvordan de bør gripes fatt i.

Men det betyr ikke at vi bør la være. For klimaendringene er i gang. Og om ikke de kan sies å være dramatiske nå, blir de det snart. Langt snarere enn vi liker å tenke på.

Inntil for få år siden var trusselen hva som ville skje med jordkloeden hvis temperaturen økte med to til tre grader. Miljøbevegelsen i alle land lagde skrekksenarioer. Al Gore reiste verden rundt, også til Gimlehallen her i Kristiansand.

Tett opp mot avslutningen på Gores foredrag, og avisens deadline, satt jeg som journalist i den mørke hallen og lurte på hva vinklingen i saken skulle bli. Den ga seg selv da Gore - etter en times gjennomgang av mulige konsekvenser i form av ismelting, flom og tørke - optimistisk konkluderte med at menneskeheten kan takle denne trusselen også. På samme måte som vi har taklet tidligere kriser som fascisme, kommunisme og hull i ozonlaget.

Optimismen baserte han

» Verden vil bli et helt annet sted. Innen 90 år. Det er i levetiden til våre barn eller barnebarn.

på et stemningsskifte han fornemmet blant både folk og politikere. Og samme år ble rapporten fra FNs klimapanel lagt fram. Den resulterte i Nobels fredspris og tallrike løfter fra politikere verden over om å ta grep.

I dag vet vi dessverre bedre. Det er snart seks år siden den tidligere visepresidenten tilbrakte noen timer i Kristiansand. Siden har utslippene økt. De siste årene med gjennomsnittlig tre prosent. Og prognosene viser fortsatt vekst. Det gir skremmende perspektiver.

Like før avslutningen av Qatar-toppmøtet publiserte Global Cabon Project - som kartlegger verdens samlede utslipp og lager prognoser for utviklingen fremover - sin siste rapport. Den er intet mindre enn skremmende. Fortsetter dagens utslippsvekst, snakker vi ikke om to graders temperaturøkning. Men fem. Og det er gjennomsnittlig økning. I de modellene som er utarbeidet, betyr det at økningen kan bli opp mot dobbelt så stor i polarområdene.

Konsekvensene er intet mindre enn skremmende. Verden vil bli et helt annet sted. Innen 90 år. Det er i levetiden til våre barn eller barnebarn.

Så kan man innvende at modellene er usikre. Det vil de nødvendigvis være når de fremskriver utviklingen til år 2100. Men det er verdens fremste vitenskapsmenn på disse feltene som står bak. Og det de beskriver er en verden der politen forsvinner. Et belte rundt Ekvator blir ubeboelig. Det samme blir andre, store, folkerike områder. Ikke bare i fattige land, men også for eksempel Los Angeles, på grunn av ekstrem varme og vannmangel. Vårt ferieland Spania vil få et klima som er for varmt til å bo i deler av året.

Den generelle trenden blir at folk vil flytte - eller flykte - nordover.

Så hva gjør vi? Her hjemme gjør vi noe, men likevel alt for lite. Regjeringen har lagt fram stor-

tingsmeldinger om klima, olje- og petroleumsvirksomheten og bygningspolitikk, for å nevne noe. Disse betyr at det politiske rammeverket for fremtidige beslutninger på klimaområdet begynner å komme på plass. Og grønne sertifikater betyr at fornybar energi vil bygges ut i stort monn i årene fremover.

Men merker vi noe i hverdagen? Neppe. Og kanskje er det noe av grunnen til at klimatrusselen ikke tas på alvor av folk flest. Vi er vant til at våre ledere handler når det er fare på ferde. Da terrortrusselen økte, innførte de strenge sikkerhetskrav på fly. For å få ned antall trafikkulykker på veiene, innførte de flere fartskontroller. Men når vi ikke merker noen tiltak mot klimaendringene, er det lett å slå seg til ro med at de ikke er så farlige.

I alle fall tyder velgerundersøkelser på det siste. Klimasaken var ved siste valg den femte eller sjette

viktigste saken for velgerne. Og paradoksalt nok: For de unge havnet den enda lenger ned på lista. En slags trøst er at drøyt 80 prosent av oss her hjemme erkjenner at klimaendringene er menneskeskapt. Der ligger et potensial for handling.

Men dessverre viser også erfaringene at i viktige land som USA og Kina, er det først når man rammes av ekstremvær, at denne erkjennelsen synker inn. I New York trodde 48 prosent av innbyggerne for ett år siden at klimaendringene var skapt av oss mennesker. Etter høstens voldsomme orkan Sandy, steg tallet til 68 prosent.

Og paradoksalt nok er det kanskje naturen selv som kommer til å sørge for at veksten i utslippene bremser. For det er åpenbart at den økonomiske veksten ikke vil kunne fortsette på samme måte som i dag, når stadig flere områder blir ubeboelige

Lørdagskommentar

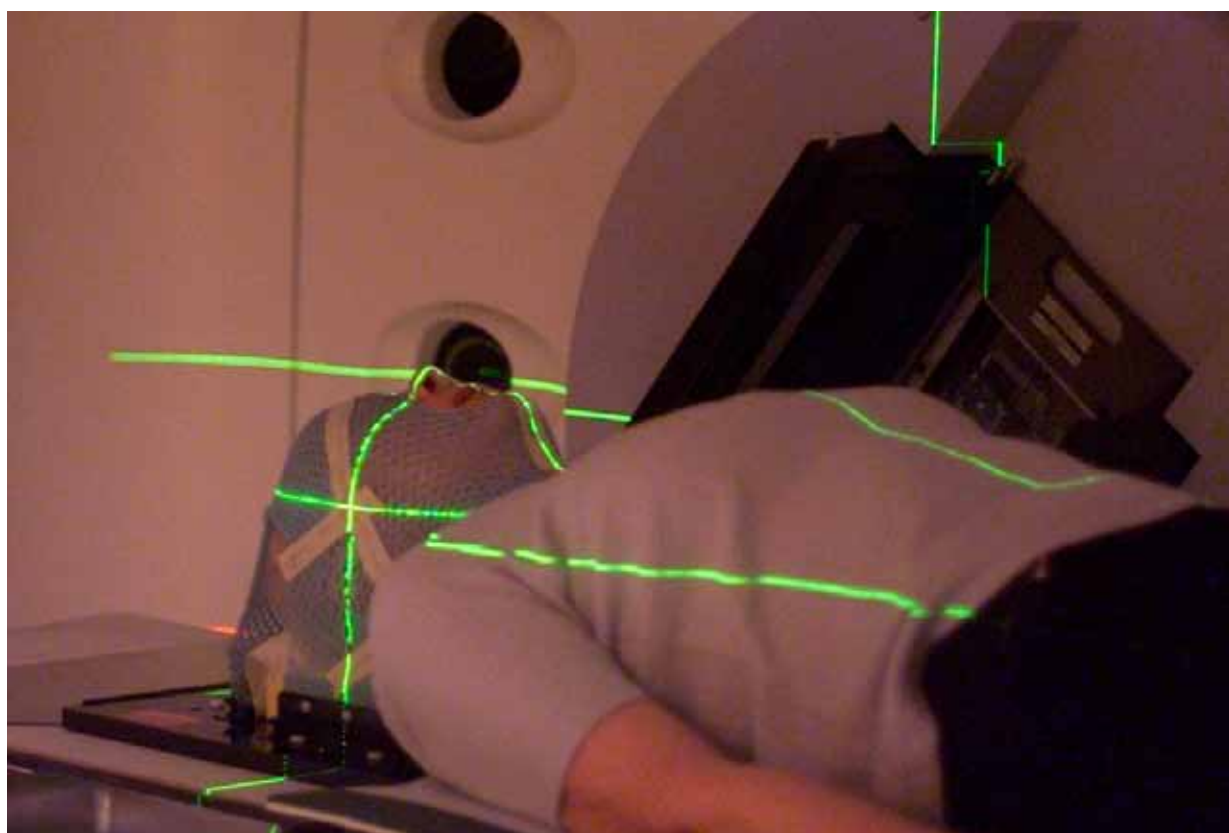
Vidar Udjus, Politisk redaktør

Signement

Alex Scherpf
regissør

Strålende jul...

STRÅLING: Pasient med ansiktsmaske blir bestrålet på Senter for kreftbehandling i Kristiansand. FOTO: ARKIV

og ekstremvær koster stadig mer, også i kroner og øre.

All fornuft tilsier handling før naturens egne mekanismer setter inn. Men den brutale sannhet er at vi ikke er i nærheten av å gjøre det som trengs for å snu trenden. I stedet er vi både her i Norge og ellers i verden fanget i en ond sirkel. Politikerne handler ikke. Fraværet av konkrete tiltak fører til at media ikke skriver om det. Når det står så lite om den på nett og i papir, anser ikke folk flest klimatrusselen som alvorlig. Og uten press fra velgerne, handler ikke politikerne.

Den klimatiske apokalypsen kommer ikke nå. Kanskje er det problemet. Men det er ingen trøst.

For den kommer snart.

Jeg har strålt! Ikke strålt til noen, eller noe sånt – jeg er blitt bestrålet! På kreft-senteret.

Nå er jo det en smal sak: sitte der å henge, bli bestrålt – og gå hjem igjen. Men jeg her lyst til å skrive om det likevel. Det er noe med stemningen der...

Jeg hadde forsvoret at noe som skulle meg. Meg? Pøh! Også skjer det likevel... I seks uker har jeg strålt. Det er nokså fort gjort, for å si det sånn. Fra jeg går inn i det aller helligste til jeg går ut igjen, har det gått ti minutter, maks. Imens jobber flittige hender med meg. Ligger du godt? Er det bra sånn? Vi veksler ord, selvfølgelig. «Om dette og hint», som man sier. Det er fint! Bla, bla mens de ordner strålinga, det er ypperlig. For det er en grense hvor nærgående det blir. Det takler de fint, syns jeg. Uansett, når ansiktsmaske kommer på, er det slutt i alle fall! Jeg må ha ansiktsmaske, ettersom det er hjernen det er tale om. Masken sitter stramt og

fint! Og så blir jeg overlatt til meg sjøl en liten stund. Helt alene i det svære rommet!! Men så kommer de tilbake igjen, heldigvis... Heldigvis er det ikke sånn! Første gangen, kanskje. Men så går det greit.

Likevel, det er noe med stemningen der! Denne fortettede stemningen. På overflaten ser det greit ut. Men inni der, hvordan ser det ut? Jeg kan bare gjette... For det går ikke an å være der uten å tenke på det. Uansett hvor du er rent mentalt, så er den der, tanken om det. Jeg møtte ei jenta innpå der, like gammel som meg. Hun hadde fått greie på det en måned i forveien... og hun følte at hun var sjuk. Hva gjør du da, tenker jeg? Hun var en kjent, som det heter. Jeg har bare en ting å si deg, en ting å rope så alle fjell står stille: Kjære deg, gi aldri opp! Du skal leve med din kjære i mange år! Ikke gi opp å tro på det!! Fint!

Det tusles rundt med en kaffe, det spises egg med ansjos! Viste du forresten at «Odd Fellow» har med serveringa å gjøre? Helt gratis! Vær så god! Det er nesten så de bøyer seg i støvet for «de som er syke». For de er og opp i åra. Og de er stille, tause. I høyden et høflig svar, aldri noe mer. Det er nydelig; de «gamle» kommer de «gamle» til unnsetning når de trenger det mest! Nå må jeg forte meg å si: Hvis det er andre som skal ha takk for

serveringa, så ber jeg om unnskyldning for det! Men dere gjør en formidabel innsats!

Nå går det mot slutten. I første omgang? Jeg vet ikke, og det er det ingen som vet. Ikke nevrologen, ikke kreftlegen. Det er bare å smøre seg med tålmodighet. Tålmodighet, ja. Går det an? Ja, det gjør det. Ikke tenke på det. Går det an? Nesten ikke, med det må gå. Herregud...

Skrive det av seg? Det nytter ikke. Ikke helt. Men det som nytter, er å forklare Høyre og FrP at de er på feil planet. Jeg er klar over at mange av dem det gjelder stemmer på Høyre og FrP. Gjør det, så får vi se. Vil det bli sånn at frikortet gjelder? Ikke helt, er jeg redd. Mitt møte med helsevesenet har vært av den godartede sorten, for å si det sånn. Alt gratis! Hvor finner man det henne? Jeg begynner å bli lei av at hver gang det er noe galt med helsevesenet så er det FrP som «varsler». Kutt ut! For det er ikke sant! Det er jeg et levende bevis for...